

## Бут ва санамларга ибодат

00:10 / 03.12.2016 5641

Аллоҳга ширк келтириш турларидан яна бири бут ва санамларга сиғинишдир. Санам ўзига сиғинувчилар назарида юқори қувватга эга бўлиб, табиатдан устун туради. Санамлар ҳақида турли афсоналар ва ривоятлар тўқилган. Санамларнинг баъзилари уруш худоси, баъзилари ҳосилдорлик худоси деб келинган. Шунингдек, яхшилик, ёмонлик худоси ва ҳоказо бор. Тарихчиларнинг таъкидлашича, Исломдан аввал Арабистон ярим оролида ҳам бут ва санамларга ибодат қилиш авж олган. Мисол тариқасида шуни айтиш мумкинки, Пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссалом Макка шаҳрини фатҳ (очган, озод) қилганларида Каъба ва унинг атрофида 360 санамни кўриб, уларнинг барчасини парчалаб ташлашни буюрганлар. Бут ва санамларга ибодат қилиш инсониятга ор келтирувчи иш бўлиб, узоқ вақт давом этган ва яҳудий, масиҳий (христиан) ва Ислом динларининг пайғамбарлари орқали йўқ қилинган.

Ислом янги тарқала бошлаган пайтда араблар турли нарсаларга, жумладан, ўзлари қўллари билан ясаб олган нарсаларга сиғинар эдилар.

Араб мушрикларида ҳар бир уйнинг, ҳар бир шахснинг ўз худоси бор эди. Ҳаттоки, туяни қумга соғиб, лой қилиб, бут ясаб сиғинган пайтлари ҳам бўлган.

Ҳазрати Умардек закий, оқил инсон ҳам мушриклик пайтида ақл бовар қилмайдиган ишни қилгани ривоятларда келган. У киши сафарда кетаётиб, ибодат қилгиси келиб қолибди. «Худо»си эсидан чиқиб, уйида қолган экан. Ўйлаб туриб халтасидаги хурмоларни олибдида, бир-бирига ёпиштириб, бут ясаб, унга ибодат қилибди. Сўнг йўл юриб, чарчаб, оч қолиб, халтадан ҳалиги «худо»сини олиб, еб қўйибди. Қорни тўйгандан сўнг, ақли жойига келиб, ўзи еб қўйиши мумкин бўлган нарсага сиғинганидан ўзининг кулгиси келиб, ахлоқлигини англаб, кула-кула йиқилиб қолган экан.

Арабларнинг турли тош ва металлларга, гарчи фойда ва зарар етказмасда, ибодат қилишларининг сабаби нима? Бу сабабни мушрикларнинг ўзлари айтишган. Қуръони Каримда уларнинг тилидан шундай дейилади: **«Биз уларга фақат бизларни Аллоҳга жуда ҳам яқин қилишлари учунгина ибодат қилурмиз»** («Зумар» сураси, 3-оят).

Худди шу фикрни ҳозирги кунимиздаги бутга сиғинувчилар ҳам айтилади. Уларнинг фикрича, ибодат қилувчининг олдида бут ёки санам турса, у фикрни жамлаш ва Аллоҳга яқин бўлиш, янада чуқурроқ фикр юритишга ёрдам берар эмиш. Лекин, бизнингча, санамга сиғиниш, унга ибодат қилиш, у Аллоҳнинг рамзи деб ишониш, фақат шу нарса Аллоҳга яқинлаштиради, деб эътиқод қилиш мантиқан тўғри эмас. Чунки ибодат қилувчининг қаршисида турган санам Аллоҳни фикрлашдан чалғитади. Аллоҳга яқинлашиш эса бир сурат ёки оддий жисм орқали эмас, балки бевосита Аллоҳнинг Ўзига сиғиниш орқали бўлади.